

VALNÁ HROMADA BRNĚNSKÉ OBCE

pátek 11. března
od 16 hodin Staňkova 18a
s volbou nového Místního správního sboru

Ve středu 9. února 2005 ve večerních hodinách při tragické dopravní nehodě zahynul dr. h. c. Bohumil Houser.

*Hluk velkoměsta zanikl
v mumlání modliteb.
Začínám vnímat chrámové ticho...
B. Houser*

NEKROLOG

Kdykoliv naše běžné dny života rozetne náhlá zpráva o tragickém odchodu blízkého člověka, pociťujeme jak se nás přímo dotýká ruka Věčnosti. Často neumíme zařadit do kontextu nám známého světa, nechápeme, nerozumíme nebo se chráníme před pohlednutím do očí holé skutečnosti ztěžklé Tajemstvím.

Přiblížit tak všestrannou a nevšední osobnost jakou byl bratr dr. Bohumil Houser je v krátké vzpomínce zcela nemožné. Přesto si připomeňme alespoň některé okamžiky jeho bohatého a podivuhodného života, s vědomím, že ani zdaleka nevystihneme co všechno svým přátelům, blízkým i vzdáleným ze svého geniálního poznání a dobrého srdce dal.

Bohumil Houser se narodil v roce 1922, mládí prožil jako syn českých rodičů v Bratislavě, kde také studoval na reálce a později na obchodní akademii. Jako mladý student důvěrně poznal prostředí na Slovensku za první Československé republiky. Maturoval v Brně v roce 1941. Jeho otec pracoval na dráze jako vlak-vedoucí.

V Bratislavě se stal členem Střelecké jednoty a za podzimní mobilizace v roce 1938 vstoupil jako dobrovolník do armády. Byl přidělen ke Stráži obrany státu. Po rozpadu Československa odjel s rodiči do Protektorátu a usadili se v Brně.

Prázdniny v roce 1939 strávil v Jugoslávii a Bulharsku. O svých zkušenostech a protifašistických náladách v těchto zemích otevřeně mluvil se spolužáky na obchodní akademii. Jeden z nich, Karel Burian, jej přivedl do ilegální organizace Hnutí slovanské domoviny, složené ze studentů a mladých dělníků. Hnutí bylo rozděleno na různé skupiny a diverzní skupiny s krycím jménem Dělnictvo. Sám Bohumil Houser byl přidělen k „holubicím“, to znamená, že od počátku se zabýval rozšiřováním organizace.

V lednu roku 1942 byl totálně nasazen v Rakovníku na výrobu stíhaček. Tam přenesl i svoji odbojovou činnost.

...t velitele
...mco Vlastimil
...propagandu a

...u v závodě WNF
...plány leteckých

závodů na léta 1943 – 44, pomáhal organizovat útky ze zajateckého tábora, spolupracoval s odbojovou organizací francouzských zajatců, zejména s kapitánem Jeanem Moncorgé, ing. Faberem a Simonem Perbuetem.

Čtrnáctého dubna 1943 byl v Praze zatčen kvůli odbojové ilegální činnosti. Členové HSD byli postupně zatýkáni již od podzimu 1942. Nejdříve byl vězněn v Brně v Kounicových kolejích, na podzim 1943 s transportem převezen do Breslau (Wroclaw) do vězení na Klechtkaustrasse. Devatenáctého ledna 1944 byli všichni zatčení členové HSD postaveni před soud a obviněni za přípravu velezrady a nadřování nepříteli. Volksgerichtem 6. senátu byl Bohumil Houser odsouzen na osm let těžkého žaláře. Vedoucí HSD Vlastimil Kroupa byl odsouzen k smrti a popraven.

Trest si odpykával v několika věznicích, například ve státní káznici v Bayreuthu, na podzim 1944 skončil v koncentračním táboře Creussen. Tam pracoval ve zbrojovce. Okamžitě se spojil s místní ilegální organizací vězňů.

Dne 14. dubna 1945 odzbrojil jednoho bachaře a zahájil tak v koncentračním táboře úspěšné povstání vězňů. Když do Creussenu dorazila předsunutá motorizovaná jednotka americké armády, byl již tábor zcela pod kontrolou povstalců. Kolem tábora se stále ještě bojovalo a Američané potřebovali doplnit své jednotky. Houser a spolu s ním další bývalí vězňové se přihlásili jako dobrovolníci. Z nich pak bylo rychle zformováno úderné družstvo 71. US pěší divize Company „L“. Bohumil Houser se stal jejím velitelem poté, co dosavadní poručík Klíma byl zraněn. Pod Houserovým vedením si jednotka vedla statečně v bojích u Neue Heide a zajala několik vojáků SS.

Dne 10. května 1945 byli dobrovolníci demobilizováni a na cestu domů jim velitelství poskytlo automobil a potraviny.

Shledání s rodiči v Brně bylo jistě šťastné. Bohumil Houser se pokusil pokračovat v přerušovaných studiích, avšak pro nedostatek finančních prostředků je nemohl dokončit. Přijal nabídku bývalého spoluvězně a začal pracovat v Pražských chemických závodech. Toto místo záhy opustil a nastoupil v Severočeských hnědouhelných dolech jako přednosta administrativy inspektorátu Falknov. Po znárodnění hnědouhelného revíru se stal přednostou administrativního a obchodního odboru na ředitelství v Sokolově.

Zároveň byl zvolen předsedou Svazu osvobozených politických vězňů pro okres Sokolov nad Ohří, stal se pracovníkem československé vojenské zpravodajské služby, která spadala přímo pod Úřad prezidenta republiky. Jeho nadřízeným byl štábní kapitán Petřík. Úzce spolupracoval se Svazem československých zahraničních vojáků na okrese Sokolov, vedeným bývalým majorem britské armády ing. Václavem Kristenem. Rovněž se spřátelil s ing. Evženem Stachou, centrálním ředitelem Sedlecko-Vildštejnských kaolinových závodů a dr. Miroslavem Hlávkou. Díky poslední jmenovanému příteli se seznámil také s legačním radou francouzského velvyslanectví v Praze Mauricem de la Jeunesse.

K funkcím, které zastával, přibýlo ještě předsednictví Koordinačního výboru Svazu zahraničních vojáků, Svazu národní revoluce a Svazu osvobozených politických vězňů na okrese Sokolov.

Počátkem února 1948, když vycítil, že se připravuje stalinsky orientovaný komunistický puč, nechal si na tajné schůzi odhlasovat plnou moc pro organizování akcí na podporu prezidenta republiky. Podnikl i první konkrétní kroky a přípravné akce. Vyřazení prezidenta

E. Beneše z mocenské hry znamenalo osobní porážku i pro Bohumila Housera. Jeho poslední veřejnou akcí byl projev v Hornickém domě v Sokolově u příležitosti výročí narození T. G. Masaryka na téma „Jak by se prezident T. G. Masaryk díval na únorové události“.

Několik dní poté ho po návratu ze služební cesty varovala sousedka a podařilo se mu téměř před zraky StB uniknout. Za vydatné pomoci přátel, bývalých spoluvězňů, překročil ilegálně státní hranice do Bavorska. S sebou se mu nepodařilo vzít ani nejnnutnější věci osobní hygieny.

Jistý čas pobýval v uprchlickém táboře ve Swabachu, kde mu byl přiznán status politického uprchlíka (IRO). V uprchlickém táboře, kde panovala neuvěřitelná bída a hlad, mu jídlem vypomáhal bývalý spoluvězeň Karl Zink z Bayreuthu. Manželka tohoto muže pak Bohumilu Houserovi zařídila pobyt mimo tábor.

Na pozvání dalšího z přátel, jistého pana Leysena, odjel do Bruselu, kde velmi těžce onemocněl. Po návratu do Německa se v táboře přihlásil k emigraci do Austrálie. Podmínkou pro možné vycestování byl podpis dvouleté pracovní smlouvy na jakékoli později přidělené práce.

V Austrálii, v jakémsi přípravném období, navštěvoval školu pro imigranty v táboře Bonegilla, pak pracoval na farmě v Monach, v lihovaru v Glenelg. Na pozvání přítele Mojmiry Pichota odjel do Teralby, kde byl zaměstnán v chemickém závodě v Boolaroo.

Navštěvoval přednášky, které pořádala Australská filozofická a psychologická společnost v Newcastle a studoval náboženství aborigines, původních obyvatel Austrálie.

Na podzim 1949 vypukla v Austrálii obrovská generální stávková, o práci přišla spousta dělníků. Také Houser byl propuštěn. Nečekal se založenýma rukama a aktivně se zapojil do diskuse o pozadí stávkové a veřejně v listu Newcastle Herald sdělil svůj jasnovidný sen a odhalil, že stávkovou vyvolali zkorumpovaní odboroví předáci. Za veřejné vměšování se do politických záležitostí byl bez soudního přelíčení a možnosti obhajoby vypovězen ze země. Vánoce již opět slavil na starém, kontinentu v Německu.

Uchýlil se do Norimberku, kde na předměstí uprostřed borových lesů vznikl český uprchlický tábor Valka.

Valka-lágr byl specifickou komunitou, v době „vrcholné slávy“ zde žilo kolem šesti tisíc lidí z dvaceti osmi zemí Evropy. Tento tábor byl vlastně samostatnou obcí s infrastrukturou. Emigranti si zde vlastním přičiněním vybudovali čtyři kostely, sídlila zde pobočka Radia Svobodná Evropa, sociální a emigrační agentury. Na rodícím se exilovém gymnáziu v táboře Valka Bohumil Houser začal učit zeměpis a angličtinu. Schopný a čestný mladík neunikl pozornosti lidí, kteří mezi uprchlíky hledali spolehlivé spolupracovníky a tak byl zakrátko jmenován do funkce sekretáře a tlumočnicka Amerického fondu pro československé uprchlíky (AFCR) pro oblast Norimberku, International Rescue Committee ho jmenovala emigračním úředníkem a tajemníkem IRC a pracoval také jako reportér Foreign News Service v New Yorku.

Do tohoto období spadají dvě významná životní setkání. Jednak si ho jako odborného poradce pro svůj nový film vybral slavný americký režisér Elia Kazan, jednak jeho názor pomohl americkým senátorům, kteří přijeli do Německa sbírat podklady a materiály pro rozbor situace mezi uprchlíky a mezi současnou německou mládeží. Na základě tohoto výzkumu mělo být rozhodnuto, jakým směrem se bude dále budovat NATO.

V té době Bohumil Houser již dávno nebyl spisovatelským elémem. Ve svých literárních pracích se zabýval tématy žhavé současnosti. Přepestrý život, který kolem něho kolotal, zpracovával mnoha literárními formami, ať už prozaickými nebo poetickými, či publicistickými. Publikoval v novinách a časopisech, svou povídku Dům na jezeře Macquaire nabídl ke zpracování i Kazanovi, avšak pro odpor amerických filmových odborů ze spolupráce muselo sejít.

Ve Valka-lágru se setkal s mnoha významnými osobnostmi a osudy nanejvýš barvitými.

V létě roku 1954 přestal Bohumil Houser pracovat a veškerý svůj čas a energii věnoval studiu jógy a cestování. Od roku 1952 byl žákem učitele jógy Borise Sacharova a Swami Siwanandy Sarady (paní Charlotte Walinski-Heller). Při společném sezení Sacharov Houserovi jasnovidně předpověděl, že se vrátí domů do Československa a bude tam vyučovat jógu. Houser byl tehdy pevně rozhodnut odjet ne do komunisty ovládané vlasti, ale do Barmy jako buddhistický mnich a Sacharov ho od jeho úmyslu odradil.

Na podzim roku 1956 začal Houser uvažovat o návratu do Československa. Zdálo se, že režimy jednotlivých komunistických států jsou v krizi. V říjnu 1956, kdy vrcholilo národní povstání proti komunistické vládě v Maďarsku, Bohumil Houser odjel domů. Věděl velmi dobře co může po návratu očekávat, neboť někteří navrátilci se po čase znovu vydali za hranice a přinášeli sebou nejčerstvější zprávy. Vůbec ho tedy nepřekvapilo, že hned v Chebu byl zatčen a převezen do Prahy. V Praze byl vězněn sedm týdnů a mnohokrát vyslýchán StB. Ze všech spáchaných trestných činů, ze kterých byl v nepřítomnosti obviněn, včetně velezrady v únoru 1948, byl amnestován, byl mu prominut i trest smrti.

Ihned po propuštění jel za nemocnými rodiči do Brna. Život mu ztrpčovalo špehování StB a nejrůznější šikanování. Nebylo mu umožněno, aby našel práci dle svých schopností a znalostí. Byl přinucen přijmout podřadná zaměstnání. Materiální situace jeho rodičů i jeho samotného byla velmi špatná. Do důchodu odešel v roce 1977 jako příslušník protinacistického odboje o pět let dříve.

Ani v socialistickém Československu nezahálel a našel si přátele dle oblasti svých zájmů. Zapojil se do činnosti ilegální křesťanské společnosti v Jinačovicích a Rozdrojovicích u Brna, kterou vedli bratři Reznerové. Ján Čermák, Vaňous a další lidoví kazatelé. Mezi křesťany potkal i stoupence mystiky a jógy.

V roce 1964 potkala Bohumila Housera velká ztráta. Zemřel mu otec a jeho jediný bratr JUDr. Miroslav Houser tragicky zahynul na služební cestě při železničním neštěstí u Varína.

Do Brna se v roce 1958 vrátil z emigrace Houserův přítel Zdeněk Tihelka. Tihelka s Houserem se velmi často navštěvovali, začali spolupracovat na zlepšovacích návrzích a patentech. K nejúspěšnějším patentům patří například systém podpovrchových závlah a poloautomatická vazačka betonářské oceli.

Vedl bohatou korespondenci se zahraničím. Ihned po návratu do Brna v roce 1956 se spojil se Swami Šiwanandou Saradi v Norimberku, s indickým filozofem a pozdějším prezidentem Indické republiky Radhakrišnanem a s redakcí časopisu China Pictorial.

V roce 1966 spolu s Otakarem Vojkůvkou, Thesou Vojkůvkovou, ing. Jiřím Elgerem, Milošem Horkým a reverendem Milošem Mikotou obnovil činnost téměř zaniklé náboženské obce českých unitářů v Brně. Jejich duchovní aktivita přinášela četným posluchačům pronásledovaným komunistickým materialismem naději a duchovní útěchu.

V témže roce založil PhDr. Karel Werner, člen brněnské unitářské obce, v Závodním klubu První brněnské strojírny první Klub jógy v Československu. Bohumil Houser jej od počátku podporoval a spolupracoval s ním. V roce 1968 se doktor Werner rozhodl emigrovat, Houser mu pomohl připravit trasu útěku, vybavil ho adresami svých norimberských přátel.

Původní Jógaklub vedený ing. Živným se rozpadl, Bohumil Houser však ihned inicioval založení nového. V tomto klubu jógy pracoval jako místopředseda, lektor a instruktor. Členy nově vzniklého klubu se stali například ing. Jiří Elger, ing. Luděk Hudec, profesor konzervatoře Duchaň, Miloš Horký, Cyril Žák, ing. Líba Pavlincová, dr. Marie Lišutinová a jiní. Záhy Houser rozšířil svou aktivitu do Bratislavy, kde spolupracoval s učitelem jógy ing. Claudiem Viceníkem a ing. Milanem Lucinou. Společně pořádali letní tábory jógy v Jeseníkách. Navázal styky s jogíny z Košic a Havířova.

Další oblastí, v níž Bohumil Houser aktivně pracoval a dosáhl v ní i mezinárodního ocenění, je léčitelství. Začal praktikovat už jako úředník, zaměstnanec n. p. Feron v Brně. Používal akupresuru, magnetoterapii, bioterapii, metalopatii, fytoterapii, hypnopunkturu, jógoterapii a jiné. Úspěchy, kterých dosáhl při léčení mnoha pacientů, byly potvrzeny i klasickými lékaři.

Od roku 1982 spolupracoval s Psychotronickou laboratoří profesora dr. Františka Kahudy, CSc. v sekci léčitelské. V témže roce spolu s některými dalšími léčiteli působil v nemocnici ve Vimperku, kde měli přední lékaři posuzovat výsledky dosažené netradičními léčebnými metodami. Efektivitu a úspěšnost Houserových léčitelských metod a zásahů i u pacientů s velmi těžkými a komplikovanými onemocněními potvrdili přední klasičtí lékaři.

Od roku 1984 byl pan Houser zván přednášet a demonstrovat své metody na světové a mezinárodní kongresy alternativní medicíny. Přednášel v Kodani, Pekingu, Mnichově, na Srí Lance a dvakrát ve Stockholmu. Třicátého září 1987 mu byl udělen na Mezinárodním kongresu alternativní medicíny v Kodani Čestný doktorát za vynálezy v oboru akupunktury a nových léčebných metod.

V listopadu 1986 se Houser zúčastnil se svým přítelem ze Zlína Aloisem Jurákem Šesté mezinárodní psychotronické konference o psychotronickém výzkumu v Záhřebu. Přednesl tam dva referáty a byl jedním ze dvou léčitelů, kteří předvedli „dramatic healing“. Předvedl zákroky pomocí bioenergie, jógoterapie, taoistickou léčbu pomocí magických hlásek.

V následujícím roce v říjnu a listopadu cestoval opět s přítelem Jurákem do Ulanbátaru a Pekingu, kde přednášeli na další mezinárodní konferenci a předvedli léčení pomocí bioenergie, chiropraktické zákroky, metodu stimulace akupunkturálních bodů mastí ze včelího jedu. Do Československa přivezli jako jedni z prvních nové poznatky o léčebné metodě qi gong.

Pan Houser měl také ambice literární, od mládí, inspirován vlastním pestrým životem, pokoušel se ovládat múzu poetickou, prozaickou i dramatickou. Jeho literární práce jsou velmi pestré co do formy i obsahu. Celý život se vracel k poezii, kterou psal ve všech životních situacích. V roce 1964 se zúčastnil celostátní literární soutěže pořádané brněnským deníkem Rovnost a získal druhou cenu za povídku Symphony fantastique 1964. O něco později zabodoval opět v celostátní soutěži a autobiografickou reportáží Nezapomenutelný autovýlet, tentokrát si odnesl třetí cenu.

Slibná spolupráce s brněnskou televizí, realizace dvou scénářů, byla ukončena sovětskou okupací. Nakladatelství Svítání vydalo panu Houserovi v roce 1992 sbírku veršů inspirovanou japonskou formou haiku s názvem Život v okamžiku. Napsal rovněž dvě divadelní hry – Dům na jezeře Macquaire a Dostojevský a démoni.

Bohumil Houser nikdy nestál stranou v politických diskusích a při obhajobě lidských práv, vždy otevřeně vyjadřoval své přesvědčení bez ohledu na důsledky pro svou osobu. Jeden příklad za všechny: zastal se veřejně napadeného člena sekty Svědci Jehovovi a na jeho podnět byl útočník po zásluze potrestán.

K roku 1962 se váže počátek spolupráce s jogíny z Lipska, Drážďan a Radebeulu. V Lipsku jeho přičiněním jako součást Národopisného muzea působí jógická konference. V Drážďanech tlumočil řeč profesora Goyala z angličtiny do němčiny, seznámil se se dvěma sólisty drážďanské opery a bývalými buddhistickými mnichy.

V brněnském Jóga klubu Sati pracoval velmi aktivně, připravoval přednášky a spolupracoval s mladými lektory. Pořádal letní tábory jógy, které byly proslulé kvalitním programem s fundovanými lektory.

V roce 1966 díky spolupráci s rozhlasovou stanicí Hlas Ameriky navázal Houser spojení s Lion klubem. Spolu s přítelem Zdeňkem Tihelkou, JUDr. Vodou a za podpory guvernéra francouzského Lion klubu Waltra Leempoelse a náměstka mezinárodního prezidenta klubu Georga Friedrichse založili první Mezinárodní Lion klub ve Východní Evropě. Činnost klubu byla přerušena v roce 1968. Houser obnovil činnost brněnského klubu v roce 1991 a stal se jeho prvním prezidentem. Reprezentoval Lion klub Brno v témže roce na Celostátní ekologické konferenci francouzských Lion klubů ve Štrasburgu, účastnil se klubových konferencí v Lyonu, Antibes. Pro členy Lion klubů si připravoval přednášky z oboru jemu nejbližšího, tj. alternativní medicíny, v Mnichově například na téma autočočové terapie.

Koncem roku 1996 se účastnil Mezinárodní konference alternativní medicíny na Srí Lance, kde přednesl referát o autočočové terapii a pyramidální energii, setkal se se slavným buddhistickým mnichem Boddhim v jeho lesní poustevně v Kandy a meditoval týden v Mezinárodním buddhistickém středisku tamtéž.

Ve svých přednáškách nejen v brněnské Unitárii ukazoval jak z beznadějnosti nevědomého života pomocí sebepoznání a bdělosti. Jaký smysl a směr dát vyměřenému času života, času tak vzácnému a pomíjivému. Byl zastáncem radikální metody probuzení se ze spánku nevědomosti a z šílenství samsárického kolotoče povrchního života. Motiv spánku a procitání z hříšné nevědomosti typický nejen pro východní náboženství a filozofie, ale společný všem radikálním a osvobodivým duchovním cestám byl u bratra dr. Housera typický. Doplnoval jej zdůrazňováním pomíjivosti a nestálosti všeho dočasného a tedy iluzorního. Avšak zdůrazňování iluze a snovosti života mu nezabraňovalo stát vždy a všude na straně utlačovaných, na straně ideálů proti mocným, proti materialistické ziskovosti, na straně osvobozující pravdy. Říkával: „Poznej pravdu a pravda tě osvobodí.“ Přinášel vždy aktuální informace o politických událostech i z hospodářské oblasti, o vynálezech, vědeckých objevech a dalších stránkách života, přičemž je kořenil originálním komentářem. Na vše však hleděl ze zorného úhlu Věčnosti, přítele duchovní cesty a všechno dočasné vztahoval k nepomíjivému. Měl více ideálů, schopností a nadání než mohl v životě plném boje s překážkami uplatnit a byl si toho vědom. Byl až paradoxně

harmonickou osobností s velkým vnitřním napětím a zdálo se, že z tohoto vnitřního – heroického dramatu kázal.

Každý z nás zřejmě znal jen určité stránky mnohvrstvé osobnosti tohoto člověka – idealisty s jasným posláním. A plnění úkolů tohoto tušeného (či jasně vědomého) poslání jsme každý viděli svým zorným úhlem zabarveným naší bytostí. Například mě ztělesňoval ideál veselého mudrce s hlubinou opravdovosti.

Jarmila Plotěná

Jiřina Chudková – in memoriam

Poznal jsem ji v suterénu vinohradského kostela církve československé husitské v Dykově ulici, kde jsme našli asyl poté, když jsme byli vyhnáni z Unitárie. Přišla na schůzi věrných exulantů, kteří dál udržovali chod správního výboru NSČU v kombinaci s POU.

Větší část plzeňských unitářů odmítla lákání rev. Strejčka a nechtěla trpně přijmout jím dosazeného kazatele Němečka. Jiřinka položila otázku, zda jsme schopni pomáhat zajišťovat programy věrné části obce. Všichni jsme se tehdy soustřeďovali na tiskovou kampaň – odhalování pozadí vetřelce a zneužívání pravomoci Strejčka a nikdo se do Plzně nehrnul. Nakonec jsem se přihlásil, že to zkusím. Jiřinka si zvolila téma a já se z Dobříše vydal na cestu. Byla dost složitá, autobusem do Příbrami, pak vlakem do Zdic s přeseďákem na hlavní trať. Jel jsem osobním vlakem, abych plzeňské obci ušetřil na cestovním.

Když jsem tam později provázel zahraniční kazatele, kterým jsem tlumočil, všichni byli trochu nesví z „domu hrůzy“, kde děti Romů a jiných neplatičů po chodbách hrály kopanou za hlasitého křiku, kde unitáři ve 3. patře měli 2 malé místnosti, sloužící jako přednáškový sál, kancelář a knihovna. Jiřinka byla právem hrdá na knihovnu, kterou pečlivě doplňovala. Plzeňáci si častěji vypůjčují než v Brně. Posлуhačů nebývalo mnoho tak 7 – 8, nejvýš deset. Tím zajímavější bývaly dlouhé debaty, které Jiřinka usměřňovala s nebývalým taktem.

Musel jsem v Plzni nocovat, protože zpět na Dobříš večer už není spojení. Večeře u Chudků bývaly vegetariánské. Pak se dlouze hovořilo, především o Indii, protože manžel Jiřinky je stoupenec Saí Báby. Ti jsou roztroušeni po celé ČR a každoročně se vypravují do ášrámu svého guru. Je obrovský. O poutích tam přichází až půl milionu poutníků, které personál musí nakrmit a zajistit jim nocleh.

Jiřinka měla dobrý vztah k mládeži a ráda vzpomínala na dobu, kdy učila. Jako výborná češtinářka by se uplatnila v každé redakci. I pro plzeňský občasník odváděla perfektní práci a dbala na vyjadřovací úroveň všech přednášek. Zažil jsem chvíle, kdy Luděk Pivoňka začal nacházet unitářství, které mu dávalo více odpovědí než jeho rodná husitská církev.

Během kurzu psychologa doc. Petra Grinningera z Jihočeské univerzity v Kastálii byla nejčastější diskutérkou, protože v oblasti komunikace žák – učitel – rodiče měla celoživotní zkušenosti. V Kastálii byla jedním z nejukázněnějších a nejplatnějších členů skupiny.

Byla to ona, která navrhla letošní téma. Moudrost Indie odvěká i moderní. Snad tajně doufala, že se do Bolíkova odhodlá jet s ní i manžel.

Teprve z parte jsem se dověděl její věk – 79 let. Nikdo by jí to nehádal. Působila tak mladistvým dojmem. Jiřinka žila krásný život. Nezapomeneme na její úsměv, trpělivost a laskavost. Přejme jí tu krásnou smrt ve spánku.

Boris Merhaut

Odešla unitářka, která se nebála smrti

Sestru doktorku Jiřinu Chudkovou jsme znali po léta ze správního sboru, z plzeňské obce, kde byla jednou z neaktivnějších členek. Setkávali jsme se s ní na sobotním unitářském semináři a na všech našich společných letních táborech – naposledy v Kastálii v Horním Bolíkově a v kraji pod Troskami v září uplynulého roku. Každé setkání s ní pro mne znamenalo dotek láskyplné moudrosti. Klid a harmonickou pohodu rozdávala všude kolem sebe svou mlčenlivou přítomností i krásným slovem – znala totiž vzácně dokonale mateřský jazyk. Jednak z profese, jednak z úcty ke slovu, používala pokud se týká melodičnosti i tvaru, češtinu takovou, jaká má být.

Říkali jsme jí „Jiřinka“ pro její laskavost a chápající úsměv, ale bylo v ní cosi „skalního“, co činí z člověka znalce života a přírody, kterou měla tolik ráda. Jako bývalá horolezkyně ji také důvěrně znala... a měla ráda zelenou barvu. Jiřinčina zelená byla nevtíravá, plná naděje a jasně jemná. Na růst a naději také sama vždy pamatovala – sebezdokonalování a duchovní pokrok byly pro ni smyslem a hodnotou velmi vysokou. Cvičila meditaci a také ji v plzeňské obci i při našich letních setkáních vedla. Věděla co je důležité pro život člověka, který chápala jako cestu, jako školu.

Vedly jsme s Jiřinkou dlouhé rozhovory. Vzpomínám na jedno z našich prvních setkání na šumavských výletech. Stoupající cestou na hrad Kašperk mi vyprávěla jak překonala těžkou nemoc – měla k ní obdivuhodně „mírový vztah“ - vůbec uzavřela zřejmě „mírovou dohodu“ se životem i s jeho průvodkyní sestřičkou smrtí. Jak mi jednou upřímně prozradila – vůbec se jí nebála. Vyprávěla to tak jednoduše a samozřejmě při balení věcí na naší poslední společné dovolené.

Snad možná i neviditelná strana s Jiřinkou uzavřela „mírovou dohodu“. Žila svůj běžný život vyplněný blízkými lidmi, Unitáři a kulturou a jednoho rána se do tohoto světa neprobudila...

Zanechala za sebou světlou stopu. S láskou vzpomínáme.

Jarmila Plotěná

INDICKÝ ÚSTAV HOLISTICKÉ MEDICÍNY
INDICKÁ AKADEMIE AKUPUNKTURISTICKÉ VĚDY
(NAPOJENÁ NA MEZINÁRODNÍ ALTERNATIVNÍ MEDICÍNU)

10. 10. 2004

Drahý pane doktore Bohumile Housere!

Rádi bychom Vám připomenuli a dovolili si Vás pozvat na pátý Mezinárodní kongres lékařské a kosmetické akupunktury a akupresury konané v Aurangabadu v Indii od 3. do 6. prosince 2004.

Jste pro nás velmi důležitý a cenný host. Můžete mít dvacetiminutovou přednášku s experimenty v hlavní části konference 4. či 5. prosince nebo třicetiminutovou přednášku s experimenty v závěru konference 6. 12. 2004. S ohledem na Váš velký přínos na poli tradiční čínské medicíny rada poradců Indické akademie vědy o akupunktúře se rozhodla poctít Vás cenou

KLENOT TRADIČNÍ ČÍNSKÉ MEDICÍNY

v průběhu slavnostního ukončení kongresu za přítomnosti mnoha mezinárodně uznávaných vědců zabývajících se tradiční čínskou medicínou.

Zašlete prosím data Vašeho narození současně s fotografií rozměru do cestovního pasu a doklady o Vašem posledním výzkumu a článek, který bude uveřejněn v naší ročence vydané v závěru konference.

Prosím potvrďte obratem svou účast.

S projevem úcty

prof. Sir dr. P. B. Lohiya

předseda

Měli jsme ve svém středu člověka, o kterého byl stálý zájem v daleké cizině, zatímco doma, jak už to tak chodí, prostě tím příslovečným prorokem nebývá.

Jak František kázal kachnám

Milé sestry kachničky, kolik jen máte důvodů chválit Boha a děkovat mu! Všude jste doma: ve vodě, na zemi i ve vzduchu. Umíte plavat, chodit i létat – jak vás to právě napadne. K obveselení všech tvorů děláte ve vodě stojky na hlavě, batolíte se po zemi, a zčistajasna se vznesete rovnou do vzduchu.

Tak chvalte Boha a děkujte mu, vždyť není mnoho tvorů, kteří by byli tak všestranně způsobili.

Vzývám vás však také, abyste opravdu využily všechny možnosti, které máte. Využijte čas svého pozemského života. Létejte mnohem častěji, létejte mnohem výše. Následujte hlas z výšin a vábení oblaků, a na zemi s jejími problémy se dívejte spatra.

Vždyť právě až pohled shora ukáže skutečnost ve správném světle.

Jak František kázal skřivanům

Moji milí bratři skřivanci, nejmilejší mezi všemi milými tvory na této zemi!

Chtěl bych poděkovat Bohu za to, že tu jste. Neboť vy jste pro mne a pro mé bratry zrcadlem a vzorem. Ve vás vidím shrnuto všechno, co jsme si předsevzali žít. Vaše jméno je jako píseň, která stoupá až do sedmého nebe, váš zpěv pohne i kamenným srdcem. Nosíte jakoby kapuci, kterou my si rádi přetahujeme přes hlavu, když chceme být sami pro sebe. Nevyhýbáte se prachu ulice ani špíně světa: pokorně se řadíte k těm, pro které prach a špína představují všednost a nezbytnost. Solidárně s nimi si chcete zasloužit svoje

živobytí. Váš oděv není ani barevný a drahocenný, ale pokorný jako barva polní hroudy. A přece se necítíte připoutáni k zemi: létáte volně a vesele vzduchem, vaším domovem je nebe.

Právě zde bych chtěl vyslovit naléhavou výzvu, neboť náš život je omezený. Nestačí, milí bratříčci, když vy se cítíte svobodní. Také druzí, kteří žijí v prachu ulice a ve špíně světa, chtěli by být svobodní. Také oni by chtěli mít křídla a stoupat do výšin. Ukažte jim, jak naděje získává rozlet a svoboda volný vzduch. Strhněte celý svět s sebou do výše, do svobody Božích dětí a do života, který už nepozná smrti.

(Z knihy Jak František kázal zvířatům, vyd. Karmelitánské nakl.) Karmelitánský kalendář 2005, s. 124 – 125.

ABYCHOM TO ZASE NEPOKAZILI

I když jsme za druhé světové války, my dříve narození, byli teprve dětmi, máme v nesmazatelné paměti vzpomínky na Jana G. Masaryka. Každý týden promlouval z Londýna po rozhlasových vlnách k lidem svého národa, aby nás povzbudil a dodal sílu. Abychom v té přetěžké době Protektorátu Böhmen und Mähren, v době děsivého zatýkání, nacistických koncentračních a vyhlazovacích táborů a častých poprav, neztráceli naději a víru, že se opět dočkáme svobody a lepších časů. A my ho za to milovali a třebaže na „vykuchaném“ rádiu musela být cedulka s výstrahou Kdo poslouchá cizí rozhlas riskuje smrt, neodradilo nás to, abychom v příslušnou dobu neseděli zase u té „prolhané bedýnky“, (jak se tehdy rozhlasovému přijímači všeobecně říkalo) a nelovili v éteru horko-ťazko Londýn s dychtivě očekávanou znělkou od Beethovena a milým hlasem Jana.

O Vánocích nás nabádal: „A teď si u rozsvíceného stromečku zazpívejte naše krásné štědrovečerní koledy pro spásu nás všech.“

V roce 1948 po oné osudné březnové noci, která Janovi přinesla smrt, zůstaly na jeho nočním stolku ležet dvě knihy. Haškův Švejk a bible rozevřená na stránce s pátou kapitolou Pavlova listu Galatským, která obsahuje také toto připomenutí: „Skutky lidské svévole jsou zřejmé: necudnost, bezuzdnost, nečistota,... Řekl jsem už dříve a říkám znovu, že ti, kteří takové věci dělají nebudou mít podíl na království Božím. Ovoce Božího Ducha však je láska, radost, pokoj, trpělivost, laskavost, dobrota, věrnost, tichost a sebeovládání. Proti tomu se zákon neobrací...“

Panton, vydavatelství Českého hudebního fondu vydal s věnováním československým studentům na podzim roku 1989 patnáct národních písní s klavírním doprovodem Jana Masaryka. Tuto edici, bohudík, nestihl již smutný osud vydání předešlých, tj. z r. 1948 a 1968, jejichž celé náklady byly na příkaz tehdejších mocipánů zničeny.

Ráda bych vás seznámila s úvodním slovem Herberthy Masarykové k těmto písním. Bylo otištěno hned v prvním vydání v r. 1948, ale seznámit jsme se s ním mohli až v roce 1989.

Úvodní slovo k těmto národním písním chtěl si Jan Masaryk napsat sám. Přišel desátý březen tisící devítistý čtyřicátý osmý. Nechává nám tedy to, co měl nejraději a co bylo výrazem celého jeho dobrého a velikého srdce – nechává nám v těchto písních kus své ohromné lásky k svému národu, lásky, která byla tím větší a hlubší, čím více musel v cizině pro své lidi doma pracovat. Jan Masaryk byl rozený muzikant. Jeho matka Charlotta

G. Masaryková zanechala v něm velmi jemný a intelektuální hudební vkus a jeho otec, prezident T. G. Masaryk, tu nejnroučnější slovanskou lásku k melodice, rytmu a národním tématům našich překrásných písní. Byly to písně české, moravské a slovenské, které se u Masaryků s láskou hrály a zpívaly. Jejich texty a melodika jsou různé, tak typické a výmluvné pro kraj, kde se zrodily – písně slovenské se svou melancholií, někdy lyrickou, někdy zbojnickou, písně české, durové, furiantské, s hluboko skrytou pravdou i smutkem, ty měl prezident Masaryk velmi rád a říkával o nich, že jsme jim ještě mnoho dlužni a málo je známe. Když Jan Masaryk přijížděl domů z ciziny, kde od mládí pracoval – vracíval se do Lán k svému otci; přinášel zprávy, přinášel kus cizích světů a přinášel hudbu, naši hudbu, která mu všude tolik pomáhala. Večer se sedávalo v hudebním pokoji – Jan hrál na klavír, někdy se zpívalo, někdy se hovořilo, prezident Masaryk seděl, radostný a veselý a nepřestával si špičkou pravé boty dávat takt. Přišla druhá světová válka. Jan Masaryk nepřestával být muzikantem. I jeho projevy jsou plné hudby a lásky – jsou docela jiné než všechny ostatní projevy. Je v nich vážnost, pravda i naděje a víra národních písní. Doprovody, které Jan Masaryk improvizoval a kterými doprovázel Jarmilu Novotnou a získal tak v Roosewellově Americe veliké sympatie pro naši věc, staly se právě tak významné jako kterýkoliv úsek jeho zahraniční práce. V posledních dvou měsících sešel se několikrát se skladatelem Václavem Dobiášem a zapsal společně s ním své doprovody k patnácti písním. Mělo jich být více. Je jich však dost, abychom nikdy nezapomněli, že Jan Masaryk, ministr zahraničních věcí republiky Československé, byl člověk právě tak čistý, laskavý a spravedlivý jako jsou lidové národní písně, které mají život věčný.

Iva Bordovská

Dělají šaty člověka?

Jednou z nejméně pochopených zásad Gándhího satjagrahy, doslova „držení se pravdy“ byla jeho výzva, aby každý bojovník proti britskému kolonialismu nenosil oděv z látek dovážených z Anglie, nýbrž z domácího utkané hrubé bavlněné tkaniny zvané khaddar. Marxismu poplatní indologové to interpretovali ryze ekonomicky jako bojkot britských látek. Tento cíl však byl druhotný. Na prvním místě bylo porobenému lidu vrátit důstojnost tím, že svým oděvem dají najevo věrnost k vlastní tradici.

Podle hinduismu každý stav a povolání má svou svadharmu, vlastní zákonitost, odvozenou od té vesmírné (dharma). Dělnická práce v každé společnosti je nevyhnutelná. Svadharma je aplikací zákonitosti či normy chování, kterou, moderně řečeno, má každý příslušník daného stavu zapsán v genetickém kódu. Pokud se člověk touto danou normou řídí, má možnost být tím, čím od své přirozenosti je, čímž uskutečňuje svůj celý potenciál. Kdo se zpronevěří tomuto kategorickému požadavku, pro toho platí, co řekl George Tyrell o jednotlivci: „Myslím, že jediný skutečný hřích či sebevražda je nebýt Sám Sebu, tj. tím, co se anglicky nazývá Self a německy das Selbst.“

Být sám sebou – toto lze srovnat se třemi stupni konformity s pravdou podle islámu. Každý muslim vděčí islámu už za samotný svůj život, protože tím uznává svůj stav úplné závislosti na Boží vůli, což nemuslimové často chybně označují nálepkou fatalismus. Tento princip vytváří detailní vzorec celého jeho způsobu života. Pokud tedy muslim uznává svůj stav úplné závislosti na vůli Alláha, tím úžeji se přimyká ke své tradici. Která ho informuje,

co jest a jak má jednat. Pokud muslim dosáhne plného souladu, ztotožňuje se se svým pravým Sebou Samým, a vymizí veškeré strachy, že by mohlo dojít k jejich rozštěpu.

V hinduistické mluvě totéž učení o sjednocení se vyjadřuje takto: každý jednotlivý individualizovaný životní tok či pramínek života je vybaven potenciálem jógina, tj. toho, kdo dosáhl sjednocení se svým Zdrojem. Každé jednotlivé já je pouhá iluze a klam – mája. Pokud si to uvědomí, vyhledá nejvhodnější cestu – sádhanu, určenou pro jeho stav (svadharna). Žádný prvek individuálního života nemůže se nacházet mimo metodu, zvanou jóga. Čím člověk jest, to pozitivně určují jeho vrozené možnosti a negativně – jeho hranice či meze. Vzájemná souhra těchto dvou prvků vytvářejí jeho svébytnost (svábháva) a jsou faktory, které ho uschopňují, aby sehrál určitou roli v kosmické „hře“ (lila), do níž ho obsadil Božský režisér. Ani své možnosti, ani svá omezení si nezvolil sám a nemůže žádnou z nich si selektivně vybrat či jí uniknout.

Má tedy vůbec nějakou svobodu volby? Ano, avšak jen relativní, v rámci jeho možností, což není nic jiného než individuální převod do individuálního vidu bezmezná a bezpodmínečná svobody a volnosti, jež je přívlastkem univerzálního vše-pronikajícího Základu.

Rámakrišna přirovnává tuto relativní svobodnou vůli k délce provazu, na němž je uvázána kráva v situaci, že konec provazu je uvázán k pevnému kůlu.

Tím se nám mění pohled na individuální zodpovědnost. Ta se týká výhradně způsobu, jakým hrajeme přidělenou roli. Máme tak poměrně širokou škálu možností – hrát roli tak dokonale, jako tak špičkoví herci jako Štěpánek, Höger či Medřická nebo jako nejneohrabanější ochotník vesnické scény. Nezbytným předpokladem k objektivnímu sebehodnocení je určité naladění na úmysl režiséra, či přesněji řečeno do vzorců jeho mysli. Jediným zdrojem této informace je sám dramatik, takže tato sdílnost prostřednictvím komunikace předpokládá, že se jedinci dostává přízně či „milosti“ z rukou dramatika. Znamená to, že předává potřebné znalosti buď přímo nebo nepřímo skrze nějaký smyslově vnímatelný kanál, což se obecně nazývá „zjevení“. Jak vypadá plnění přiděleného úkolu v praxi? Věrným napodobováním vzorců a nástrojů, které nám odhalila tradice, nikdy vymyšlením nástrojů nových. Hvězdář nebo mikrobiolog se neobejde bez astronomického dalekohledu či mikroskopu, protože tyto umělé přístroje rozšiřují dosah jeho přirozených nástrojů, ale ty všechny musí považovat za doplňky (upadhi) své individuality, které chybí např. stejně nadaným profesionálům v rozvojových zemích. Ať už je zapotřebí jakékoliv výstroje či doplňujících ozdob, musejí být v souladu s charakterem a kvalitou, s obecným účelem, který máme na mysli. Tou je realizace, napřed na individuální úrovni a potom na každé možné úrovni toho, čím jsme sami o sobě.

Oděv

Tím se konečně dostáváme k předmětu, který pro člověka během jeho životní dráhy tolik znamená – způsobu odívání. Na okamžik se oprostíme od sugescí všemocné reklamy, která nám od narození zapleveluje mozek, a uvažujme ryze utilitaristicky. Prvotním určujícím faktorem je podnebí, v němž trvale žijeme. Smíříme se s tím, že jinak se odívá Eskymák v subarktickém pásmu a jinak Indián v tropickém deštném pralese. Je proti přirozenosti obyvatel rovníkového pásma, aby jim oblečení diktovali misionáři podle svých představ, co je údajně slušné či neslušné. Pokládáme za přirozené, že pracovní

oděv volíme podle povolání. Do dílny si nebereme frak, nýbrž modráky nebo overal. Bílý plášť je symbolem zdravotníků, pracovníků v nešpinavém výzkumu, ale i např. holičů. Specifický je úbor kominíka. Velkou skupinu tvoří uniformy, které záměrně potlačují individuální rysy.

Soudím, že jsou přežitkem z dob feudalismu a impérií, kdy smyslem uniformy bylo imponovat civilům a zvyšovat solidaritu příslušníků pluku či námořnictva. K negativním dopadům uniforem patří, že tyto profese s oblibou vyhledávají extroverti s pocitem méněcennosti. V uniformě se cítí důležití jako špunt v neckách. Každý z nás se určitě nedobrovolně setkal s dopravním policistou, hasičem, černým šerifem apod., který se natolik ztotožňuje se svou rolí, že jinak nedovede s občany komunikovat než „z pozice síly“.

Když jsme se seznámili s šaty z hlediska podněbí a povolání, můžeme přikročit k psychologii oblékání. Lze k této otázce přistupovat z hlediska kvantity. Statisticky můžeme odhadnout, kolik procent zájmu a příjmu jistá osoba věnuje svému oblečení a rozmarům ustavičně se měnící všemocné módy. Jak se vyrovnat s trpkou skutečností, že manželce praská šatník i když upřímně tvrdí, že „nemá co na sebe“? Patří k ženské přirozenosti, že věnuje víc pozornosti než muž tvaru oblečení, tj. střihu, materiálu, barvě a ozdobným prvkům.

Daleko směšnější mi připadá, když módě podlehne muž. Vzpomeňme si nedávno tak početných mladých podnikatelů, kteří jako pávi se procházeli ve fialovém saku, v ruce svírajíce nepostradatelný černý plochý kufřík. Pozornější pozorovatel si mohl povšimnout, jak se změnil výraz jejich tváří. Lze to snadno dokázat, když muž ve fialovém saku se převleče do tenisového či golfového úboru nebo si jde zaběhat. Jde o téhož jedince, ale kolemjdoucí ze změny odějí mají zcela odlišný dojem.

Jaké poučení z toho vyplývá? Z tibetské tradice vzešlý mudrc Marco Pallis vyvozuje: „Je zřejmé, že se jedná o reprodukci kosmického procesu tím, že stejná totožnost na sebe bere rozmanité projevy; jak patrně, název „šaty“ či „oblek“ lze dobře použít na jakýkoliv zjev překrývající dokonalou nahotu Skutečnosti, takže je použitelná pro všechny druhy, řády i čeledě projevu, které separátně i kolektivně jsou zahrnuty do „sedmdesáti tisíc závojů, zakrývajících tvář Alláha“. Podle této analogie není překvapující, že i na individuální úrovni šaty mají neobyčejnou moc zakrývat i odhalovat.

A tak volba oblečení v rámci mezí daných zdrojů, které jsou k dispozici, prozrazuje nám 3 věci:

- 1/ Co člověk považuje za slučitelné s normálním lidským údělem, s lidskou důstojností.
- 2/ Označuje to, jaký má onen člověk o sobě představu, o jaký se snaží „image“.
- 3/ Jeho volba je ovlivněna míněním jeho sousedů, které mají o něm a jeho společenskému významu. Všechny tyto tři faktury jsou tak hluboce spojeny s již uvedenou představou sebeúcty, že jsou v ustavičné interakci.

Člověk se tudíž odívá, aby splňoval svou představu role, kterou ve světě splňuje. Správná či falešná představa, kterou má o povaze své role, je zcela zásadní. Nejnázorněji to lze doložit příklady z divadelní scény. Je zcela běžné, že od okamžiku, kdy herec či herečka jsou obsazeni do role, když jim maskér upraví novou tvář, vžívají se do role, takže i mimo ni mění výraz tváře a gesta, takže se doslova stávají „jiným člověkem“. Staroindická dramaturgie to definuje, že se herec natolik ztotožnil s rolí, že vydává příslušnou vůni

(rasa) postavy, kterou znázorňuje. Tentýž herec, který v královském hávu s korunou na hlavě si majestátně vykračuje, když je oděn do nuzáckých hadrů, krčí se a chová podlézavě. S mečem za pasem vystupuje rozkazovačně a jeho hlas dává úsečné pokyny. Ve všech těchto rozmanitých rolích zapomíná, kým jest. Až svleče oděv, určený pro roli, a setře šminky, vrací se mu normální stav mysli a objevuje pravdu, že „šaty člověka nedělají“.

I světec šrí Rámakrišna nejednou hovořil o tom, jaký dopad má oděv na člověka: Když si hejsek vykračuje s hůlkou, v krajkami lemovaném mušelinovém hávu, notuje si milostné popěvky a rád hraje karty. Kdo si obuje anglické holinky, začne si hvízdát. Když jde do schodů, skáče ze schodu na schod přesně jako bílý sáhib.

Dějiny diktatur nás poučují, do jaké míry jde ruku v ruce potlačování duchovní autority a zavrhování národního kroje. Pochopil to ruský car Petr I. Veliký, který se rozhodl svou říši přizpůsobit Západu. Po vzoru Pruska dostal pravoslavnou církev pod svou kontrolu a svým dvořanům nařídil odložit tradiční moskevský úbor a navléci se do kabátů a kalhot. Podobně v Japonsku reforma z roku 1864 nahradila účelný tradiční lehký oděv ohavnou kopií tehdy v Berlíně populárního fraku. Zavalitější a hranatější Japonci v odstávajícím fraku nevypadali jen směšně, ale přímo groteskně. V asijských a afrických koloniích byly různé stupně nátlaku, jak domorodce dotlačit k odložení tradičních šatů a přijetí evropských.

V době, kdy EU se zásadně rozhodla, že Turecko se bude smět stát jejím členským státem, může být užitečné se seznámit s tím, jak tam začínalo pozápádnění. Po prohrané světové válce, kdy Osmanská říše se rozpadla, diktátor Kemal Atatürk se obořil na všechny odstíny vyznavačů islámu. Dal obsadit a rozehnat stoupence duchovní říše chalífatu a vydal zákon, podle něhož dervišové, zastánci kontemplativního života, byli nově klasifikováni jako práce se štítilí tuláci. Národní oděv včetně fezu byl zakázán a islámští duchovní – mullové, museli odložit svůj kněžský hábit. Několik tisíc mullahů se tomu nepodrobilo: ti byli zatčeni a popraveni policisty nového režimu Atatürka, který holdoval do té doby přísně zakázanému alkoholu. Civilní oděv museli nosit i pravoslavní popové a tomuto ponížení byla vystavena i delegace biskupu z Vatikánu, když chtěla mít u něho audienci.

Je neuvěřitelné, že islámské země Blízkého východu a severní Afriky se vůbec nezmohly na protest. Ze solidarity ke svým tureckým souvěrcům přijímaly jako viditelný znak obrany myšlenky chalífatu červený fez, donedávna vyráběný ve Strakoncích, který je dodnes v samotném Turecku zakázán.

Pro věřícího muslima vysvěcení do naha, jak prováděli američtí vyšetřovatelé v pověstném bagdádské vězení, dokumentované fotografiemi, bylo neslýchanou pohanou a zahanbením. Takové nepřipustné metody, jakých užívali SS-mani v nacistických koncentracích, příslušníci KGB v sovětských věznicích a čínští vyšetřovatelé vůči Tibetanům, kteří vzdorovali čínské okupaci, jsou označovány jako mentální krutost, nepřipustná v oblasti, která se hlásí k demokracii.

Když jsme probrali různé důvody oblékání, vraťme se do dávné minulosti a položme si otázku: co přimělo člověka, aby se vůbec začal oblékat? Musí to souviset s nějakou hlubokou změnou ve způsobu života lidstva. K vypátrání příčiny si připomeňme princip, že každá možnost projevu, tedy i oblékání je zakotvena v odpovídající možnosti v Neprojevu.

Metafyzicky BYTÍ je přitakané nebytí, tak jako Slovo je pronesené Ticho. Podobně, jakmile dojde k přitakání nahotě, je „vynalezeno“ oblečení. Princip odění proto zůstává v Nahotě. Nic neosvětluje lépe toto učení než biblický mýtus o rodu Abraháma. Ve zlatém věku Adam a Eva dleli v rajské zahradě, kde byl strom života čili osa světa. Tato osa je makrokosmicky asimilována paprsky Nadsvětského slunce (áditia) a mikrokosmicky k rozmyslu (intellectus, buddhi), vytvářejícího centrum lidského údělu. Kolem ústředního Rozmyslu jsou hierarchicky seskupeny jako ministři či nástroje ostatní mohutnosti ducha jako rozum, zrak, sluch, čich, chuť a hmat. Ty všechny konají práci, která jim byla přisouzena (svadharna), aniž by se pokoušely uzurpovat řídicí postavení rozmyslu. Tento stav vnitřního souladu je promítán navenek jako harmonie prvotního člověka se všemi jsoucnými ráje jako rostlinami, zvířaty a všemi ostatními tvory. Je rovněž zaznamenáno, že tehdy Adam denně důvěrně rozmlouval s Bohem. Sex ho netrápil, protože byl hermafrodit jako jemu podobní obyvatelé rájů, které buddhisté nazývají sambhogakája. Technicky to znamená, že individuální bytost na nejvyšším stupni kosmické hierarchie je vždy a bezprostředně otevřena vlivu vyzařujícímu z univerzálního Sebe Sama, neboť jednobodové soustředění je pro ni ryze spontánním aktem nevyžadujícím žádných pomocných prostředků. Tento obraz normálního lidství taoismus nazývá prvotním stavem, novozákonní křesťanství i hinduismus připodobnění dětem či chudobou ducha (spiritus mundi); tento prvotní stav v islámu se nazývá faqr - „chudoba“. Pod různými termíny se skrývá vystupňovaný stav sjednocení (rozpuštění, vrůst, srůst, „jedno jsme“) kdy pominuly veškeré soupeřivé zájmy, o nichž se mluví jako o „darech“ či „klenotech“. Rovněž termín „nahota“ má pro tento stav své oprávnění. Připomeňme si, že podle judaistické tradice velekněz vstupoval do nejsvětějšího stánku Jehovy – nahý. Tuto posvátnou nahotu nutno odlišit od profánní nahoty opilého Noe. Za života zakladatele džinismu Mahavíry, staršího současníka Gautamy Buddha, nejvyšší místo v hierarchii náboženské obce získali mnichové bez majetku a bez domova. Neměli vůbec nic, tedy ani oděv, a putovali nazí. Ustálil se název digambara – doslova oděný oblohou. Od této nejpřísnější regule se odchýlili švétambarové, kteří směli mít tři bílá roucha a roušku a zakrytí úst, aby náhodou nepolkli nějakou mušku.

Tento oděv z jednoho kusu tkaniny bez švu má symbolický význam. Před ukřižováním bezešvé roucho Ježíšovo sňali žoldnéři, nechtěli je zničit rozřezáním a proto o ně metali los. Když Spasitele nahého zvedli na kříž, odpovídá to aktu, kdy Syn člověka odkládá poslední zdání duality, aby se sjednotil s transcendentálním božstvím – Otcem. Církevní otcové často přirovnávají toto bezešvé roucho k samotné tradici. Kdykoliv se roztrhne, nelze je vyspravit nějakou záplatou bludu, jak dokládá Matouš 9, 16. Toto varování se týká všech, kteří se pokoušejí zachránit narušenou tradici kompromisem se světským, ryze materialistickým, tzv. vědeckým světovým názorem.

V buddhismu se často uplatňuje ideál chudoby tím, že mnišské roucho je záměrně sešito z různobarevných kusů látky. S tím úzce souvisí Gándhíovo spřádání bavlny na hrubou nebarevnou tkaninu (khaddar), do níž se jako do kroje odívali jeho stoupenci, usilující o samostatnost Indie. Gándhismus musel vynakládat mnoho úsilí, aby vysvětlil, že předení khaddaru nemá jen ekonomický smysl, nýbrž převážně duchovní.

Vnějškově tmavé bavlněné sako a bílá lodička se podobají stranické uniformě Mussoliniho „černých košil“ a nacistických „hnědých košil“, ale v žádném případě

nezdůrazňuje bezohlednost, agresivitu a partajnickou kamarádkou věrnost, vyústující v homosexualitě. Zažili jsme modráky Lidových milicí, ozbrojené pěsti KSČ, hrozící rozdrtit každý odpor k totalitě. Ještě odpudivější byly šedohnědé ke krku sahající haleny a neforemné kalhoty teplákového střihu čínských gardistů za kulturní revoluce. Doplňkem byla nejhnusnější čepice, jaká kdy byla vymyšlena. Tento oblek měl podtrhnout nelidský charakter jeho nositelů. Ve všech těchto případech šlo o parodii mnišského hábitu, dobrovolné potlačení individuality k zbožnění kolektivního principu, nazývaného „masy“. Jde o ideál lidovost minus člověk k nastolení vlády antitalentů. Proto si gándhíovské hnutí za soběstačnost oděvu vysloužilo tak fanatickou nenávist „pokrokařů“ všech odstínů.

O jaký oděv máme usilovat? Spásné obrození znázorňuje 22. tarotová karta nahou pannou ve vejčitém elipsoidu ze Světla, symbolu „odění do Světla“; Apoštol Pavel v Listu k Efeským 6, 11 – 17. Tento návod parafrázuji: „Oblecte plnou zbroj Boží, abyste mohli čelit všem úkladům mocností temnot... Stůjte opásáni Pravdou, oblečení v pancíř Spravedlnosti, obuti do evangelia Pokoje a Míru; na hlavě mějte přilbici spásy, v levé ruce štít víry a v pravici meč Ducha, tj. slovo Boží. Modlete se v Duchu všelikou modlitbou.“

Toto „odění Boží“ není ke koupi u žádného krejčího, zbrojaře či v supermarketu. Při zachování správného způsobu života postupné oblékání do Světla podle iniciačních kruhů trvá 33 let. Odění do Světla je hradbou, od níž se jako bumerang odrážejí otrávené šípy nešlechtníků a vracejí se zpět ke zkáze svých původců.

Jedním z mála potěšujících zpráv o šatech a oblékání je příklad indických žen, které nepodlehly tlaku západní reklamy a ponechávají si ladné sárí. Tento tradiční oděv přejímají i africké ženy.

Vstup do EU nás vybízí, abychom byli tolerantnější ke všem druhům jinakosti, s nimiž se ve vzrůstající míře můžeme setkávat. Byl bych rád, kdyby se v Česku už nikdy neopakoval tento politováníhodný případ: V polovině 60. let se se synem Peterem vrátil diplomat, který působil v Tunisku. Bylo to v létě a dlouhovlasý Peter šel po ulici v hnědé říze, tak jak byl zvyklý v Severní Africe. Tento zjev pohoršil dopravního policistu. Vylezl ze svého stanoviště na křižovatce, přistoupil k Peterovi a beze slova ho uhodil do obličeje, takže mu přerazil nos. Tento mladík dostudoval a oženil se s dcerou akademika Krále. S pětiletým synem Samuelem emigrovali do Šrí Aurobindova ášramu v Kanadě, protože si nepřáli žít v zemi, kde sadisté v uniformě beztrestně páchají násilí.

Když jsme si osvětlili, že šaty člověka nedělají, mějme se na pozoru před faktem, že oděv má na lidskou povahu nemalý vliv.

Boris Merhaut

Miluše Šubartová:

Nepochybnost dělby údělu...

Prolog: obhajoba všech odvážných, kteří navzdory vichřici závisti a nepřejčnosti světa jsou pro zasloužený dějinný úspěch vystavováni pochybnostem... Filozofie demokracie a humanity, která vykročila nadějně po dlažbovém listopadu 1989 jako malé dítě, utrpěla odřeniny do kůže s průsvitem rozpolcené duše. Radost pohltila ztemnělá náměstí zapomenuté slavné minulosti a extatické skandování o demokracii jako pravdě, která

zvítězí, se stalo labutí písni. A přece je to stále totéž město, ulice a lidé, kteří prožili spontánní radost očekávání a nyní prožívají zklamání neb si moc slibují a nárokují a zapomínají, že dějinný obrat je zásluhou odvážných, že oni se přidávají poté, když hrdinové byli ochotni obětovat svůj život.

Dějinný bod obratu není více uvažován neb byl vnímán jako bod okamžiku dobrodružné zvědavosti s očekáváním vlastních výhod. Méně už bylo těch, v jejichž srdcích vzplála Boží jiskra realizace spravedlivé společnosti, která svrhla okovy totalitní minulosti s ideologií nenávisti, třídního boje, mrzačené duše a vyhlazení vědomí kosmické sounáležitosti se stvořitelstvími zákony Univerza. Současný svět se stává více a více bludištěm s rezidui neblahé minulosti v podvědomí, hledištěm odosobněného citu a divácké myšlenky zploštělé do konzumu, nezpůsobilé vnímat hodnoty života, natož jejich metafyziku jako transcendenci Boží, ochotné sestupovat na zem do niter lidí nepokřivených špatností. Co s tím vším? Jak rozporný problém řešit, když jsme spíše vnějškově konzumnější než vnitřní? Jak zápasit o identitu lidství v rovině kulturní a sociální bez upřednostňování roviny ekonomické, když jsme došli tak daleko, že jsme zdeformovali vědomí krásy, pravdy a spravedlnosti?

Vědomí souznění se stvořitelstvím řádem Univerza, nám nabízí vztah milosti a příslib mystického údělu.

Květoslav Minařík:

SPÁSA

Řešení psychicko-fyzikální. Praha, Canopus 1992. (Řada Přímá stezka, sv. 6). 95 str. Cena 40,- Kč.

Dílo mystika-samorosta, o němž se někdy hovoří jako o „českém Milarepovi, znají čtenáři Cesty z dob sklonku 1. republiky. Po Přímé stezce a Vnitřním smyslu Nového zákona od r. 1990 vyšla Beseda bohů, Jóga v životě současného člověka (kam jsem přičlenil hrst osobních vzpomínek), Světlo géniů a Cesta k dokonalosti.

Tento svazek všech z dosavadní řady poněkud vybočuje, protože k interpretaci jógových technik používá terminologie vědy. Autor si je vědom, že jogíni nikdy nevtěsňovali své zkušenosti do matematických vzorců a že nestojí o to, zda věda jejich vnitřní zkušenosti uzná či ne. Chtěl by však upozornit ryze vědecky založené jedince, že mezi biologickými membránami člověka a jeho mystickou zkušeností je úzká souvislost. Zaměřuje se proto na bioelektrické pole. Jeho napětí či vibrace se zvyšují sebekázní. Nejpropracovanější je meditační technika, při níž např. fyziologickými prostředky se vybavuje teplo, je v mahájánových sútrách, s ryze konkrétním cílem, odstranění strasti (s. 57). Avšak domněnka o elektromagnetické podstatě bioenergie je po objevech 70. let překonána. Zatím jen předvoj fyziků, fyziologů, psychiatrů, neurochirurgů a badatelů v oblasti mimosmyslových jevů pochopil, že všechno je jinak než věřila pozitivistická věda, že totiž jejich data mají smysl jen tehdy, je-li za rozvinutým, explikátním řádem sjednocující či transcendentní základ, který fyzik David Bohm nazývá řád implikátní (zavinutý). Tak mezi mahájánovými duchovědci a učením Bohma dochází ke konvergenci: to, co se nám jeví jako hmota, je zavinutý duch a analogicky duch je volatilizovaná hmota (srov. s. 68).

V závěrečné eseji „Idea spásy (s. 81 – 89) autor nachází její podstatu v přetvoření (lépe přeměně) hmotné bytosti v dynamickou: „bytost se stane zářivou, čímž se postupně ruší strukturální stagnace bytí“. Tak dochází k přesunu z bytostné báze na kosmickou. Prostěji vyjádřeno, spása je postupné vyprošťování z otroctví ztotožňování se s jevy zevního (a dodal bych i vnitřního) světa.

V předmluvě doc. MUDr. Antonín Bajer vybízí čtenáře, aby se nedal odradit obtížností rozváděných teorií a hypotéz, běžných v době, kdy byly eseje psány. Ty se za půl století nutně změnily a jejich interpretace by si vyžádaly neúnosně obsáhlý poznámkový aparát. Užitek z esejů budou mít především ti, kteří už vnikli do způsobu Minaříkova myšlení.

B. Merhaut